

gehele leiding van de Duitse oorlogsproductie toevertrouwd was: Speer. Als *Reichsminister für Bewaffnung und Munition* was Speer er, evenals trouwens Goering, op gaan aandringen dat concentratiekamp-gevangenen ingeschakeld zouden worden bij de wapenproductie. Daar had Himmler geen bezwaar tegen, maar hij wenste dat die productie dan zou plaatsvinden binnen de kampen; voor het argument van Speer: 'Daar kunnen wij nooit voldoende machines installeren', was hij niet toegankelijk. Bovendien wenste Himmler dat de SS, d.w.z. de *Waffen-SS*, de beschikking zou krijgen over alle wapens die in de kampen vervaardigd zouden worden – Speer verzette zich tegen dat denkbeeld. Het conflict werd in september aan Hitler voorgelegd en er kwam toen een compromis uit de bus waarbij Speer in wezen zijn zin kreeg. Dat compromis hield in dat de SS-bedrijven zich zoveel mogelijk op wapenproductie zouden gaan toelagen, dat bovendien, waar dat kon, *binnen* de kampen werkplaatsen ingericht zouden worden door particuliere Duitse ondernemingen, maar dat de arbeidsinzet van de gevangenen ten behoeve van die ondernemingen voor het overgrote deel zou plaatsvinden *buiten* de kampen, dus van *Aussenkommandos* uit; het schijnt dat het compromis ook inhield dat de *Waffen-SS* slechts de beschikking zou krijgen over een zeer klein deel van de door de gevangenen te produceren wapens: 5 %.

In een aantal opzichten heeft dit compromis tot een ander regime in de meeste kampen bijgedragen. Veruit het belangrijkste was, dat in een rondschrijven van 30 oktober '42 aan alle kampcommandanten meegedeeld werd dat de gevangenen voortaan pakketten zouden mogen ontvangen van buiten de kampen; twee groepen zouden buiten die regeling vallen: de Joodse en de Russische gevangenen. Aan de overige gevangenen evenwel konden hun familieleden of vrienden dan wel hulporganisaties in de landen waaruit zij afkomstig waren, pakketten doen toekomen met, bijvoorbeeld, levensmiddelen, tabak en sigaretten, warme kleding.

Hoe drong die regeling tot de buitenwereld door?

In de pers verscheen er geen woord over, de betrokken familieleden of vrienden moesten hun kennis ontleenen aan de brieven die zij van de gevangenen uit de kampen ontvingen (wij herinneren er aan dat *Nacht-und-Nebel*-gevangenen géén brieven mochten schrijven), en die familieleden of vrienden konden dan, afgezien van de hulp die zij zelf zouden bieden, contact opnemen met 'nationale' hulporganisaties; uiteraard kwam daar vooral het Rode Kruis voor in aanmerking. Een en ander vergde veel tijd. In Auschwitz-Birkenau bijvoorbeeld werden de gevangenen pas eind december '42, twee maanden dus na het bedoelde rondschrijven, omtrent de nieuwe regeling ingelicht en het werd februari '43 voor de eerste pakketten in grote aantallen binnenkwamen. Uit die pakketten werd door de SS'ers veel